

Jan Stanisławski

Twórczość Jana Stanisławskiego (1860–1907), zajmuje dziś najważniejsze miejsce w historii polskiego malarstwa, a jego pejzaże należą do najwybitniejszych osiągnięć sztuki przełomu XIX i XX wieku. Stanisławski był mistrzem małych, pełnych urody, ekspresji i emocji pejzaży, początkowo realistycznych, potem impresjonistycznych, wreszcie ekspresyjnych. Powstawały one w plenerze – na rozległych stepach ukraińskich, w Tatrach, w okolicach Krakowa, a ich najważniejszym tematem była natura postrzegana jako źródło piękna. Stanisławski zauważał zarówno jej potęgę i rządzące nią siły jak i niepozorne detale, które nobilitował do rangi pierwszoplanowych bohaterów swoich obrazów. Zainteresowanie przyrodą, dostrzeganie jej pierwiastków fizycznych i duchowych skierowało jego malarstwo w stronę symbolizmu.

Stanisławski był również niezwykle aktywnym uczestnikiem krakowskiego życia artystyczno-towarzyskiego młodopolskiego Krakowa, pomysłodawcą i założycielem elitarnego Towarzystwa Artystów Polskich „Sztuka”, skupiającego najznamienitszych polskich artystów.

Jako profesor krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych, gdzie przez dziesięć lat prowadził klasę pejzażu, przyczynił się do odrodzenia polskiego malarstwa pejzażowego. Jego uczniowie jako pierwsi wychodzili ze sztalugami w plener, malowali zarówno w Krakowie – w Parku Jordana, na Plantach czy w Ogrodzie Botanicznym, ale także w podkrakowskim Tyńcu i Zakopanem. Pracownię opuściło ponad 60 malarzy, z których większość, zauroczona osobowością Stanisławskiego – jego fascynacją przyrodą czy entuzjazmem dla malarstwa – poświęciła się malarstwu pejzażowemu.

Muzeum Narodowe w Krakowie posiada największą kolekcję prac Jana Stanisławskiego, obejmującą 140 obrazów olejnych, a także 30 szkicowników oraz grafiki, rysunki i pastele reprezentatywne dla całej twórczości artysty.

Jan Stanisławski

Today the oeuvre of Jan Stanisławski (1860–1907) commands the principal position in the history of Polish art, and his landscapes are among the most outstanding achievements in art at the turn of the 19th and 20th centuries. He was a master of small landscapes, full of charm, expression and excitement, initially realistic, later Impressionistic, and eventually expressive. They were created en plein air – in the vast steppes of the Ukraine, the Tatras, or the environs of Cracow, and their principal subject was Nature as a source of beauty; Stanisławski observed both the power of Nature and the forces governing it, as well as its minute details, which he gave the principal role in his paintings. His interest in Nature and his ability to recognise its physical and spiritual qualities directed Stanisławski and his work towards Symbolism.

Stanisławski was also extremely active in the artistic and society life of Cracow in the Młoda Polska era. He was the initiator and founder of Towarzystwo Artystów Polskich Sztuka, an elitist arts society whose membership comprised the best Polish painters.

For ten years he taught the landscape class in the Cracow Academy of Fine Arts, making a signal contribution to the renaissance of Polish landscape painting. His students were the first to take their easels out, to city locations like the Planty Gardens, Dr. Jordan's Park, or the Botanical Gardens, and into the countryside, Tyniec and Zakopane. Over 60 painters trained in Stanisławski's studio, most of them were so impressed by their preceptor's personality, his fascination for Nature and enthusiasm for painting that they followed in his footsteps and became landscape painters. The National Museum in Cracow has the largest collection of Stanisławski's works, including his best achievements and amounting to 140 oil paintings, 30 sketchbooks, graphics, drawings, and pastels representative for the whole of his oeuvre.